

Årsberetning 2020

Virksomhetens art og lokalisering

Norges Naturvernforbund er en landsdekkende medlemsorganisasjon med det formål: *å arbeide for å verne naturen og sikre livsmiljøet slik at menneskelig virksomhet ikke overskrider tålegrenser i naturen.*

Naturvernforbundet består av landsmøte, landsstyre og sentralstyre som organisasjonens besluttsende organer. Landsmøtet er organisasjonens øverste organ og ble sist avholdt i Stavanger i april 2018. Landsmøtet skulle vært avholdt i Førde fra 24-26 april 2020, men pga. den pågående koronapandemien ble landsmøtet utsatt til 2021. Landsstyret vedtok nytt arbeidsprogram for perioden 2020 – 2022. Landsmøtet avholdes digitalt 23-25 april 2021. Landsstyret har hatt 8 møter i 2020, herav 3 ekstraordinære møter og tilsvarende har sentralstyret hatt 9 møter, herav 3 ekstraordinære møter. I løpet av 2020 har Ingeborg Gjærum og Rune Aanderaa trukket seg fra sentralstyret. I september orienterte leder Silje Ask Lundberg landsstyret om at hun ikke tok gjenvalg.

Sekretariatet er lokalisert i Mariboegs gate 8 i Oslo. En ansatt i sekretariatet har kontor i Kragerø. Tre regionsekretærstillinger er også ansatt i sekretariatet og har arbeidssted i Hadsel og i Trondheim, tilhørende fylkeslagene i Nordland, Troms og Finnmark og Trøndelag. Leder disponerer også en kontorplass i Tromsø. En enkel oppgradering er gjort av kontorlokalene i Mariboegst. Siden 12.mars 2020 har Naturvernforbundets ansatte forholdt seg til smittevernregler, og hjemmekontor har vært standard så langt det har vært praktisk mulig.

Organisasjonens sekretariat hadde pr 31.12.2020 39 ansatte på hel- eller deltid, til sammen 35,7 årsverk, herav inkludert tre regionansatte, samt leder honorert i fulltidsstilling og nestleder i 20% stilling. Pr 31.12.2020 er det tre ansatte som har midlertidig stilling. Medarbeidere engasjert i midlertidige stillinger arbeider på tidsavgrensede vikariater eller prosjekter.

Virksomheten omfatter medlemsrettet arbeid, miljøpolitisk påvirkningsarbeid overfor sentrale og lokale myndigheter, storting, næringsliv m.f. Naturvernforbundet er en sentral høringsinstans og uttalte seg om en rekke viktige miljø- og naturvernsaker overfor kommunal, regional og nasjonal forvaltning, samt overfor Regjeringen og Stortinget i 2020 og i noen tilfeller EU. Naturvernforbundet har et langsiktig internasjonalt prosjektsamarbeid innenfor klima, energieffektivisering, miljøundervisning og organisasjonsbygging.

I Russland og Ukraina bidrar Naturvernforbundet til å fremme sikker nedleggelse av de eldste atomreaktorene med støtte fra Direktoratet for Strålevern og Atomsikkerhet. I Russland har vi også samarbeidet om naturvern, klima, behandling av kommunalt avfall, plast og miljøundervisning med støtte fra Klima- og Miljødepartementet.

I Togo, Nigeria og Mosambik har Naturvernforbundet avsluttet en fireårig avtale med NORAD om ren energi. I perioden 2017-20 har godt over 500.000 personer fått en bedre hverdag ved at de har skaffet seg en ren og effektiv kokeovn og/ eller et lite solstrømanlegg. Forbruket av ved og trekull er mer enn halvert. Det er inngått en ny

avtale for fem år med NORAD, der arbeidet med ren energi videreføres og utvides til også å omfatte lokalt naturvern.

Med midler fra Operasjon Dagsverk i 2017 har vi videreført støtten til ungdom i lokalsamfunn rammet av oljeforurensning i Niger-deltaet, med opplæring og etablering av inntektsgivende aktiviteter, ren energi og overvåking av oljeforurensning. En intern uoverensstemmelse hos vår partner Environmental Right Action – Friends of the Earth Nigeria gjorde at prosjektoverføringer ble midlertidig stoppet i november 2020. Donor ble rutinemessig orientert.

Naturvernforbundet er medlem av det internasjonale miljønettverket Friends of the Earth.

Etter at fylkeslagene i Nord- og Sør-Trøndelag slo seg sammen i 2019 har det ikke være flere fylkessammenslåinger i 2020. Naturvernforbundet har ved utgangen av året 16 aktive fylkeslag. Flere lokallag har i løpet av 2020 slått seg sammen for å tilpasse seg den nye kommunereformen. Naturvernforbundet har rundt 80 lokallag som jobber med natur- og miljøvern saker. Mange fylkeslag har egne ansatte på hel- eller deltid og flere av fylkeslagene ansetter nå egne fylkessekretærer på hel- eller deltid. Landsstyret vedtok i november å innføre en driftstilskuddsordning til fylkeslag fra 2021.

Frivillig arbeid utgjør hovedtyngden av organisasjonens aktivitet i fylker og kommuner over hele landet. Tillitsvalgte, aktive medlemmer og andre bidrar i tillegg vesentlig for å sikre og forsterke det faglige og organisatoriske nivået i organisasjonen. Samlet representerer Naturvernforbundet et omfattende faglig nettverk som sikrer stor innsikt i natur- og miljøspørsmål. Naturvernforbundet har nå fem aktive fagutvalg og en kontrollkomite, samt flere faglige ressursnettverk med frivillige i organisasjonen. Tillitsvalgte, medlemmer og ansatte sitter dessuten i rundt 100 forskjellige verv i organisasjonsstyret, faglige utvalg og diverse råd på vegne av Naturvernforbundet.

Naturvernforbundet hadde 34 915 medlemmer per 31.12.2020, en økning på 3 787 medlemmer eller 12 % fra året før. I tillegg var det registrert 1 380 faste givere, en økning på 65 fra 2019. Fastgiverinntektene økte fra 1,671 til 1,920 mill. kroner. Gjennomsnittlig giverinntekt var i 2020 på 1 392 kroner mot 1 270 i 2019. Innsamlingsprosenten i 2020 var på 89 % en økning fra 85 % i 2019.

Naturvernforbundet ga i 2020 ut to nummer av medlemsbladet *Natur & miljø*. Bladet har et opplag på 22 785 eksemplarer (godkjent opplagstall gjennom Fagpressen per 2019. Det er ikke gjennomført opplagskontroll i 2020 pga. koronapandemien), herav 1 845 gratisdistribuerte og 547 betalende abonnenter. Blad nummer 1 og 2 – 2020 ble i gjennomsnitt distribuert til 26 836 abonnenter.

Sekretariatet leverer økonomitjenester til flere lokal- og fylkeslag. Det er i årsmeldingen for 2020 redegjort nærmere for enkeltprosjekter og måloppnåelse.

Redegjørelse for Aktivitetsregnskapet

Naturvernforbundet har for femte året på rad ytterligere styrket økonomien gjennom 2020 og har per 31.12.2020 en fri formålskapital på 18,649 mill. kroner. Det betyr at vi har mer enn oppfylt målet i inneværende periode av arbeidsprogrammet om en fri formålskapital på 7 mill. kroner. I budsjettet for 2021 er det planlagt å bruke noe (2. mill. kroner) av formålskapitalen på bestemte prosjekter og prioriteringer gjort av landsstyret.

Aktivitetsregnskapet for 2020 viser et positivt aktivitetsresultat på hele 5,246 mill. kroner. Det er en liten økning fra 2019, med et aktivitetsresultat på 4,889 mill. kroner og det største aktivitetsresultat i Naturvernforbundets historie. Det ble budsjettet forsiktig på inntektsiden i 2020 fordi det var stor usikkerhet rundt tilskuddet fra Norsk Tipping.

Støtten fra Norsk Tipping ble først ble kjent etter at budsjettet var vedtatt av Landsstyret. Resultatøkningen fra et nullbudsjett skyldes først og fremst økt tilskudd fra Norsk Tipping, økning i innsamlede midler/gaver og støtte fra bedriftssamarbeid, hvorav en større enkeltgave på 2, mill. kroner, samt økte medlemsinntekter. Det ble også noe reduserte kostnader.

Sum anskaffede midler var i 2020 samlet på 63,338 millioner kroner, en økning på 6,102 mill. kroner fra 2019 og skyldes i hovedsak høyere prosjektinntekter/tilskudd og mer i innsamlede midler.

Tilskudd (driftsstøtten) fra Miljøverndepartementet var den største enkeltkilden til driftsinntekter, og utgjorde i 2020 7,637 mill. kroner, en økning på 0,056 mill. kroner fra 2019.

NORAD var den største enkeltkilden til prosjektinntekter på i alt 7,575 mill. kroner, det samme som i 2018 og 2019. Innsamlede midler og medlemsinntekter utgjorde til sammen 14,761 mill. kroner, en økning på 3,741 mill. kroner fra 2019. Innsamlede midler/gaver økte med litt over 2,565 mill. kroner. Offentlige tilskudd utgjorde 50 % av de samlede inntektene, en økning på 2 prosentpoeng fra 2019. Det er en uttalt strategi at avhengigheten av offentlige tilskudd bør reduseres. Selv om de offentlige tilskuddene av de samlede inntektene økte noe i 2020 har likevel det vært en merkbar nedgang i de offentlige tilskuddene de siste fire årene, fra 66 til 50 %.

Fra 2019 er fordelingen av tilskudd fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping (spilleautomatinntekter) lagt om slik at den i større grad bidrar til å trygge viktige samfunnsoppgaver som store landsdekkende organisasjoner utfører på områdene helse, sosiale tjenester, krisehjelp og støttarbeid, natur-miljø og dyrevern. På grunn av koronapandemien og ønske om rask utbetaling av tilskuddet ble midlertidig forskrift om unntak fra regler om tildeling av overskudd fra Norsk Tipping gjort gjeldende for 2020, noe som gjorde at regnskapet for 2018 ble lagt til grunn for utdeling av midler. Naturvernforbundet fikk tildelt 4,190 mill. kroner for 2020 en nedgang på 0,610 mill. kroner sammenlignet med 2019.

Sum forbrukte midler var på til sammen 58,091 mill. kroner, en økning på 5,745 mill. kroner sammenlignet med 2019. Av dette utgjorde kostnader til organisasjonens formål 50,767 mill. kroner. Formålsprosenten for 2020 er på 87% en økning på 1 prosentpoeng fra 2019.

Tilskudd til internasjonalt arbeid gjelder i stor grad overføringer til prosjektpartnere i land i Øst-Europa og Afrika. Prosjektene i utlandet drives med midler i hovedsak bevilget av Norad, Utenriksdepartementet, Klima og miljødepartementet og Strålevernet.

Det ble i alt overført 8,199 mill. kroner til lokal- og fylkeslag, Miljøagentene og Natur og Ungdom i 2020. Det er en økning på 1,414 mill. kroner fra 2019 og skyldes økt overføring av medlemskontingent og noe mer aktivitetstilskudd over eksterne prosjekter. Medlemskontingenten til fylkes- og lokallagene var på i alt 4,133 mill. kroner.

På aktiviteter som oppfyller formålet ble det i 2020 i alt brukt 29,121 mill. kroner. Det er en økning på 1,673mill. kroner fra 2019.

Kostnader ved administrasjon og styrende organer viser en liten nedgang fra 2019. Administrasjonsprosenten var i 2020 på 7%, en nedgang på 1 prosentpoeng fra 2019. Likviditeten har vært god i 2020. Overskuddslikviditet er plassert i norske banker som vanlig rentebærende innskudd og høyrentekonto.

Formålskapital

Ved utgangen av 2020 har vi en total formålskapital på 19,041 mill. kroner. Det er en økning på 5,246 mill. kroner fra 2019. Av dette utgjør fri formålskapital 18,649 mill. kroner, en økning på 5,136 mill. kroner fra 2019. Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner utgjør 0,392 mill. kroner, en økning på 0,110 mill. kroner fra 2019.

I årsregnskapet for 2020 er fortsatt drift lagt til grunn og styret bekrefter at forutsetning er tilstede.

Arbeidsmiljø

Sykefraværet i Naturvernforbundet i 2020 var på 4,11 % av total arbeidstid. Det er en liten økning fra 2019 hvor sykefraværet var på 3,53 %. Det egenmeldte sykefraværet utgjorde 1,63 % og langtidsfraværet (mer enn 16 dager) var på 2,48 %. Det var ingen personskader eller ulykker blant ansatte i 2020. Ansatte med barn opp til 12 år har hatt noe mer fravær som skyldes oppfølging av hjemmeskole og stengte barnehager. Arbeidsmiljøutvalget har i 2020 hatt tre møter, med stort fokus på den utfordrende koronasituasjonen. De aller fleste ansatte har fra mars 2020 jobbet fra hjemmekontor.

En lønnsjustering for alle ansatte ble fremforhandlet i 2020 og revidert særavtale med NTL-Naturvernforbundet signert i desember.

Likestilling

Forbundets mål er å sørge for god kjønnsbalanse både i tillitspersonapparatet så vel som i sekretariatet. Landsstyret har en kjønns sammensetning som tilfredsstillende våre vedtekter der det står at «kjønnsfordelingen i landsstyret bør ikke vise større ulikhet enn 60–40». Kjønnsfordelingen i sekretariatet er svært jevn, og av de ansatte pr 31.12.2020 er det 19 kvinner og 20 menn (inkl. 2 honorerte tillitsvalgte). Ledergruppen består av tre kvinner og fire menn (per 31.12.2020). Leder og generalsekretær er begge kvinner.

Lønnsystemet er bygget på stillingskategorier, hvor ansiennitet og utdannelse bestemmer lønnsnivået. Det er ikke rom for individuelle lønnsforhandlinger. Dette gjør at det ikke er merkbar forskjell i lønn mellom menn og kvinner som har samme erfaringsbakgrunn og stillingskategori.

Påvirkning av det ytre miljø

Vår tjenesteproduksjon forutsetter bruk av ulike ressurser som vi søker å begrense mest mulig. Landsstyret vedtok i november 2019 en reisepolicy for Naturvernforbundet som legger stor vekt på miljø. Vi tilstreber å gjøre reisevirksomheten så lite miljøbelastende som mulig ved å benytte gange, sykkel og kollektivtransport i Oslo-området og mest mulig tog/buss i Norge der det er praktisk mulig. Etter at Norge delvis ble nedstengt i mars 2020 har vi benyttet zoom, teams el. i stor utstrekning og som erstatning for reise-/møtevirksomhet. Innkjøp av kontormøbler og elektronisk utstyr gjøres forsøksvis brukt, og vi har stort fokus på vedlikehold og reparasjon fremfor å kjøpe nytt.

Internasjonale reiser er normalt vårt største bidrag til klimagassutslipp. Som følge av koronapandemien har det i 2020 tilnærmet vært ingen reisevirksomhet.

Naturvernforbundet har ikke et fullstendig klimaregnskap. Sekretariatets aktiviteter rapporteres til Miljøfyrtårn og vi har på den måten oversikt over en del av organisasjonens miljøbelastning. På dette grunnlaget er det mulig å anslå våre utslipp knyttet til flyreiser. I 2020 var det 23 flyreiser (en vei) med slik fordeling:

Strekning	Antall	kg CO2 ¹	SUM kg CO2
Norge og Norden	19	85	1 615
Europe	4	250	1 000
SUM	23	335	2 615

Sentralstyret ba i 2020 om at det skulle vurderes å kjøpe CO2 kompensasjon for reisevirksomheten, og et forslag om dette vil bli lagt frem for styrende organer i 2021.

Fremtidig utvikling

Naturvernforbundet har styrt arbeidet i 2020 etter arbeidsprogrammet. Det er gjort prioriteringer i arbeidsprogrammet i tråd med vedtak i styrende organer. Nytt arbeidsprogram skal vedtas på landsmøtet i april 2021.

Ny forskrift for «Tilskudd til frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser» ble lagt frem av Klima – og miljøverndepartementet i 2020, men ble senere trukket som følge av dialog med miljø- og friluftsforskningsorganisasjonene. I arbeidet med ny forskrift deltar Naturvernforbundet sammen med andre miljøorganisasjoner som høringsinstans og gir innspill til klima – og miljødepartementet. Ny forskrift legges frem våren 2021 og skal gjelde for tilskuddsåret 2022.

Anti-korrupsjon

Naturvernforbundet jobber aktivt med vårt anti-korrupsjonsarbeid både innad og mot våre partnere og har vedtatte retningslinjer for vårt anti-korrupsjonsarbeid som også har blitt godkjent av våre bidragsytere. Enhver form for mislighold må rapporteres av våre partnere og eventuelt tilbakebetales. Det er ikke rapportert inn noe mislighold i 2020. Etske retningslinjer og rutiner for varslinger ble revidert og vedtatt av landsstyret i mars 2020. En tillitsvalgt ble suspendert fra sitt verv av sentralstyret etter brudd på retningslinjene.

Styring av finansiell risiko

Naturvernforbundet hadde i 2020 50% offentlig finansiering. Det er en liten økning (2 prosentpoeng) fra 2019. Med tanke på usikkerhet i tildelinger og kriterier for ulike offentlige støtteordninger vil vi fortsatt jobbe for å øke andelen inntekter fra andre kilder, men vi er likevel komfortable med at halvparten av forbundets inntekter i 2020 finansieres med offentlige midler. Det gjelder spesielt med tanke på at mange andre har hatt et svært utfordrende år knyttet til koronapandemien.

Oslo, 13. april 2021

I styret for Norges Naturvernforbund

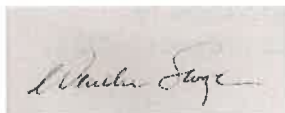
Silje A. Lundberg
leder

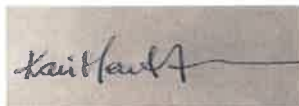
Øyvind Johnsen
nestleder

Bernt Bull
styremedlem

Wenche Skorge
styremedlem

Kari Merete Andersen
varamedlem

Arnstein Vestre
styremedlem

Therese Hugstmyr Woie
styremedlem Natur og Ungdom

Maren Esmark
generalsekretær